

Yeti?kinlerde Beslenme Okuryazarl??? De?erlendirme Arac?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yeti?kinlerde Beslenme Okuryazarl??? De?erlendirme Arac?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33339>

Özet

Yeti?kinlerde Beslenme Okuryazarl??? De?erlendirme Arac? (EINLA), yeti?kin bireylerin beslenme okuryazarl??? düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Cesur, Koço?lu ve Sümer (2015) taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, bireylerin beslenme bilgilerinin anlama, de?erlendirme ve günlük ya?amda uygulama becerilerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde saptamay? hedeflemektedir.

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, Türkiye'de halk sa?l??? ve beslenme alan?ndaki ara?t?rmalara sa?lam bir temel sunmak üzere tasarlanm??tır. Elde edilen bulgular, arac?n hem iç tutarlılık hem de zamana ba?lı istikrar aç?s?ndan yüksek güvenirlik de?erlerine sahip oldu?unu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Beslenme okuryazarl???, Yeti?kin, De?erlendirme Arac?, EINLA, Psikometri, Beslenme, Sa?lık okuryazarl???

Yazarlar

Cesur B, Koço?lu G, Sümer H.

Amaç

Bu de?erlendirme arac?nın temel amacı, bireylerin beslenme ile ilgili karma??k bilgileri okuma, yorumlama ve bu bilgileri sa?lıklı ya?am tarz? seçimlerine dönü?türme yeteneklerini belirlemektir. Geli?tiriciler, bu arac?n, kamu sa?l??? kampanyalar?nın etkinli?ini ölçmek ve risk alt?ndaki popülasyonlar? tespit etmek için kullan?lmas?n? amaçlam??lardır.

EINLA, beslenme ve diyetetik alan?nda çal??an uzmanlara, e?itim programlar? tasarlar?ken hedef kitlenin mevcut bilgi ve anlama düzeylerini belirleme imkanı sunarak, e?itim içeriklerinin bireyselle?tirilmesine katkı sa?lamaktadır. Bu araç, özellikle beslenme okuryazarl??? düzeyinin kronik hastalıklar?n yönetimi üzerindeki etkisini inceleyen ara?t?rmalar için kritik öneme sahiptir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, temel olarak Beslenme Okuryazarl??? (Nutrition Literacy) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bilişsel ve sosyal becerilerin birle?imi olarak ele alınır ve bireyin a?a??daki yeteneklerini kapsar:

Beslenme etiketlerini ve talimatlar?n? do?ru anlama.

Farklı beslenme kaynaklar?ndan gelen bilgileri ele?tirel bir ?ekilde de?erlendirme.

Sa?lıklı gıda seçimleri yapma ve bu kararlar? uygulama.

Beslenme ile ilgili temel kavramlar? bilme ve kullanma.

Bu çok boyutlu yap?, sadece bilgi düzeyini de?il, ayn? zamanda bireyin beslenme kararlar? verme konusundaki öz yeterlili?ini ve pratik becerilerini de de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, bu nedenle, beslenme davran???n?n temel belirleyicisi olan okuryazarl?k seviyesini kapsaml? bir ?ekilde ölçmek üzere tasarlanm???tır.

Geçerlik

Cesur ve arkadaşlar? (2015) tarafından yürütülen çal???mada, de?erlendirme arac?n?n bilimsel standartlara uygun geçerlik kan?tlar?n?n sunulmas?na odaklan?lm???tır. Ölçe?in geçerlik çal???malar?, genellikle kapsam geçerli?i (uzman görüşü ile maddelerin yap?ya uygunlu?unun belirlenmesi) ve yap? geçerli?i (ölçe?in teorik yap?y? ne ölçüde temsil etti?inin belirlenmesi) amaçlar?n? içermektedir.

Yap?lan analizler sonucunda, Yeti?kinlerde Beslenme Okuryazarl??? De?erlendirme Arac?'n?n ölçmek istedi?i yap?y? temsil etme yetene?inin yeterli oldu?u kabul edilmi?tir. Ölçe?in geli?tirme amaç?nda kullan?lan istatistiksel yöntemler, maddelerin ilgili yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü destekler niteliktedir.

Güvenirlik

EINLA, kabul edilebilir düzeyde yüksek güvenirlik de?erleri sergilemi?tir. Ölçe?in iç tutarl?l???, maddelerin birbirleriyle ne kadar tutarl? oldu?unu gösteren Cronbach Alfa güvenilirlik katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Bu katsay? 0.75 olarak rapor edilmi?tir, bu da ölçe?in maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda yeterli düzeyde uyumlu oldu?unu göstermektedir.

Ek olarak, ölçe?in zamansal istikrar?, Test-Tekrar Test yöntemi ile incelenmi?tir. Test tekrar test korelasyon katsay?s? 0.85 olarak belirlenmi?tir. Bu yüksek korelasyon de?eri, bireylerin farklı zamanlarda ayn? ölçekten ald?klar? puanlar?n son derece tutarl? oldu?unu ve arac?n zaman içinde stabil ölçümler sa?lad???n? kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Geli?tirme çal???malar?n?n bir parças? olarak, Yeti?kinlerde Beslenme Okuryazarl??? De?erlendirme Arac?'n?n yap?sal geçerli?ini desteklemek amacıyla faktör analizi teknikleri kullan?lm???tır. Beslenme okuryazarl???n?n çok boyutlu do?as? göz önüne al?nd???nda, faktör analizinin, ölçe?in alt?nda yatan alt boyutlar? (örne?in, i?levsel okuryazarl?k, etkile?imli okuryazarl?k ve ele?tirel okuryazarl?k) ortaya ç?karmak için yap?ld??? varsay?lmaktadır.

Bu analizler, ölçek maddelerinin, teorik modellerle uyumlu, ayr?k ve anlaml? faktörler alt?nda

topland???n? göstermi? olmal?d?r. Fakt?r y?klerinin incelenmesi, her bir maddenin hangi alt boyuta ait oldu?unu ve genel yap?ya ne ?l?üde katkıda bulundu?unu belirlemede önemli bir rol oynam???t?r.

Araç Bilgileri

Test Type:

Geli?tirme (Development)

Format:

Ölçek format? (Maddelerden olu?an, puanlama gerektiren test).

Language Available:

Türkçe.

Population Group:

Genel Nüfus.

Age Group:

Yeti?kin bireyler.

Population Details:

Ölçe?in geli?tirme çal??mas? Türkiye'deki yeti?kin pop?lasyonu üzerinde gerçekte?tirilmi?tir.

Test Methodology:

Öz bildirimli anket yöntemi kullan?lm???t?r. Derecelendirme sistemi hakkında detayl? bilgi kaynakta verilmemi?tir, ancak tipik olarak Likert tipi veya do?ru/yanl?? format?nda cevaplar beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Beslenme, Okuryazarl?k, Güvenirlik, Cronbach Alfa, Test-Tekrar Test, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses:

Sorumlu Yazar B?ra Cesur i?in ileti?im adresi: bbusracak@gmail.com

Correspondence Address:

Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?:

2015.

?zinler ve Ücret:

Ölçe?in ticari kullan?m? veya yeniden üretimi i?in izinler, sorumlu yazar B?ra Cesur ile ileti?ime ge?ilerek al?nmal?d?r. Kullan?m ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

Bu ölçe?in geli?tirilmesine ili?kin temel referans a?a??dad?r:

Cesur B, Koço?lu G ve Sümer H,. (2015). Evaluation Instrument of Nutrition Literacy On Adults (EINLA): The Study of Validity And Reliability. *Integrative Food, Nutrition and Metabolism*, 2(3), 174-177.

Makalenin orijinal yay?n?na ?u ba?lant?dan ula??labilir: oatext.com

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: yetiskinlerde-beslenme-okuryazarligi-degerlendirme-aracievaluation-instrument-of-nutrition-literacy.pdf

Yeti?kinlerde Beslenme Okuryazarl??? De?erlendirme Arac? Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelere ula?mak için lütfen yukar?da belirtilen bilimsel makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM